

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1317206634
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1317206634.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Murgaša a sudcov JUDr. Zuzany Kučerovej a Mgr. Jany Janics Bajánkovej v právnej veci žalobcu: K.. I.. L. Y., Q.., bytom C. XX, J., zast. advokátom JUDr. Milanom Fulecom, Živnostenská 2, Bratislava, proti žalovanej: Petit Press, a.s., Lazaretská 12, Bratislava, IČO: 35 906 464, zast. Advokátska kancelária Paul Q, s.r.o.. Karadžičova 2, 9 Bratislava, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 13. októbra 2017 č. k. 15C/61/2017- 782, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e.

Žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej ochrane osobnosti. Žalovanej súd prvej inštancie priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že denník Sme dňa 16. 3. 2002 uverejnil na str. 6 článok autora C. T. s nadpisom „Ústretový krok KDĽH“. V tomto článku sa okrem iného uvádza: „Napokon, verejne (v médiách) svoju spoluúčasť na spomenutých trestných činoch priznali aj I.. D., aj obaja bývalí ministri vnútra Y. a Krajčí. O tom, že únoscovia T. C.. a N.. T., ktorý zmaril referendum v roku 1997, by mali byť potrestaní, sa nedá pochybovať, bránia však tomu C. amnestie (tiež nepriame priznanie spoluviny), ktoré sa stali vhodnou únikovou cestou pre viacerých sudcov.“ Žalobca tvrdil, že ide o nepravdivé výroky neoprávnené zasahujúce do jeho osobnostných práv.
3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku na str. 14, 15 citoval znenie telefonického rozhovoru medzi žalobcom ako vtedajším ministrom vnútra a vtedajším riaditeľom SIS W. B.. Predmetom tohto rozhovoru bol únos T. C.. (syna vtedajšieho prezidenta) do Rakúska. Tento rozhovor dňa 13. 5. 1996 o 18.00 hod. odvysielalo Rádio Twist v rámci svojho vysielania. Žalobca ako minister vnútra v televíznom vysielaní doslova uviedol: „Zodpovedne vyhlasujem, že som si nikdy žiadny rozhovor s riaditeľom SIS nenahrával. Urobil tak zrejme niekto iný. Pýtam sa, ak sú schopní tajne nahrávať ministra vnútra a zverejniť prísne súkromný rozhovor, ktorý z našich občanov má istotu, že zajtra alebo pozajtra to isté neurobia práve jemu?“ Z toho je podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že v tomto televíznom vystúpení žalobca fakticky priznal autenticitu svojho telefonického rozhovoru s riaditeľom SIS W. B., v ktorom sa s W. B. dohovárал na marení vyšetrovania únosu syna prezidenta republiky do zahraničia. V tejto súvislosti súd prvej inštancie dodal, že autenticitu uvedeného televízneho vystúpenia potvrdil aj sám žalobca v prejednávanej veci.
4. Z tohto skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil záver, že žaloba nie je dôvodná. Súd prvej inštancie poukázal na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 23. 3. 2017 č. k. 6 Co 537/2015- 746 a uviedol, že týmto právnym názorom bol viazaný a postupoval preto v jeho

intenciách. V tejto súvislosti súd prvej inštancie v ods. 36., 37., 38., 42., 43 odôvodnenia napadnutého rozsudku doslova uviedol: „Súd prvého stupňa mal teda jednoznačne a nespochybniteľne odvolacím súdom „prikázané“, resp. „nanútené“, ako má vo veci rozhodnúť, čo vyplýva z bodu 19. t. j. žalobu zamietnuť ešte ako to aj odôvodniť. Pre žalobcu, resp. jeho zástupcu to znamená zbytočnosť podávať odvolanie proti tomuto rozsudku. A to z toho dôvodu, že odvolací súd už nebude môcť rozhodnúť v jeho prospech.“ Znamená to, že pre prvostupňový súd už nemalo význam vykonávať akékoľvek dokazovanie. A to dokonca ani keby podľa jeho názoru právny význam malo.“ S poukazom na tieto závery súd prvej inštancie žalobu zamietol a úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 C.s.p.).

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil nasledovne: „Uvedené rozhodnutie súdu prvej inštancie si vnútorne odporuje, pretože odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie úplne popiera správnosť výroku o zamietnutí žaloby, keď súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia sám svoje vlastné rozhodnutie o zamietnutí nároku na náhradu nemajetkovej ujmy označuje za rozhodnutie „prikázané“, resp. „nanútené“ odvolacím súdom a svoj postup v konaní a pri rozhodovaní označuje „za porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces.“ Súd prvej inštancie, ktorý vo veci rozhodol, správnosť výroku svojho vlastného rozhodnutia v odôvodnení tohto rozhodnutia v zápätí popiera, čím spôsobil, že jeho rozhodnutie je absolútne zmätočné a v dôsledku toho nepreskúmateľné, čo má za následok, že konanie súdu prvej inštancie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že výrok jeho rozhodnutia vydal v konaní, v ktorom porušil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, keď rozhodnutie založil na „prikaze“ a „nanútení“ skutkového záveru a právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vykazuje teda také vady, ktoré spôsobujú až nulitu (ničotnosť) uvedeného rozhodnutia. Keďže ide o termín teoreticko - právny, ktorý náš právny poriadok nepozná, za účelom zrušenia takéhoto rozhodnutia je však potrebné podať odvolanie.“ Ďalej žalobca v odvolaní poukázal na nález Ústavného súdu ČR z 1. 4. 2015 sp. zn. I. ÚS 2726/2014. Odvolací súd podľa žalobcu postupoval s rozpore s názorom Ústavného súdu ČR vyjadreným v uvedenom náleze, keď bez vykonania akéhokoľvek dôkazu dospel k skutkovému záveru, že sa žalobca podieľal na únose prezidentovho syna, teda na trestnom čine a preto bude potrebné žalobu žalobcu zamietnuť.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

7. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

8. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol prvý raz rozsudkom z 5. 5. 2004 č. k. 15C 36/02- 113, ktorým žalovanej uložil povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi a povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000 Sk z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a vo zvyšku žalobu zamietol. Na odvolanie žalovanej odvolací súd rozsudkom z 27. 5. 2008 č. k. 6 Co 139/06- 285 potvrdil uvedený rozsudok vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi a vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000 Sk z titulu náhrady nemajetkovej ujmy napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd SR uznesením z 25. 6. 2010 sp. zn. 1 Cdo 15/2009 zrušil spomenutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol napadnutý rozsudok zmenený tak, že žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy bola zamietnutá a vec v tomto rozsahu vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Následne odvolací súd uznesením z 28. 11. 2011 č. k. 6 Co 290/2010- 323 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 500.000 Sk z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. v odôvodnení tohto zrušujúceho uznesenia odvolací súd okrem iného uviedol: „V prejednávanej veci súd prvého stupňa pri rozhodovaní o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy všetky relevantné skutočnosti. Ide najmä o okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnostných práv žalobcu došlo. Nemožno totiž prehliadnuť, že hoci žalobca nebol právoplatne odsúdený v súvislosti so zavraždením M. Kováča ml. do cudziny, a nemožno teda prehlásiť, že na tomto trestnom čine mal spoluúčasť, v televíznom vystúpení z 13. 5. 1996 nepoprel autenticitu svojho telefonického rozhovoru s vtedajším riaditeľom D. W. B., ktorý sa týkal zavraždenia C.. T. C.. do cudziny. V tomto televíznom vystúpení totiž vyjadril svoje pobúrenie iba nad tým, že jeho rozhovor s riaditeľom SIS niekto tajne nahrával, pričom jeho autenticitu nespochyboval. Teda sám žalobca do značnej miery spôsobil pre neho nepriaznivý záujem médií a má podiel na tom, že médiá (v prejednávanej veci denník Sme) nie bezdôvodne vychádzali z toho, že mal spoluúčasť na zavraždení C.. T. C.. do cudziny. Súd prvého stupňa ďalej nezohľadnil, že sporný článok bol súčasťou širokej politickej diskusie na tému zavraždenia C.. T. C.. do cudziny a s tým súvisiacej tzv. mečiarovej amnestie, ktorá

znemožnila tento trestný čin vyšetriť. Keďže k zavlečeniu C.. T. C.. do cudziny došlo v čase, keď žalobca vykonával funkciu ministra vnútra, išlo tu nepochybne o otázku verejného záujmu. V neposlednom rade odvolací súd poukazuje na to, že treba vziať do úvahy tiež to, že vzhľadom na vyššie popísané okolnosti nemožno sporný článok považovať za úmyselnú a ničím nepodloženú škandalizáciu žalobcu. Až po zohľadnení všetkých týchto okolností bude súd prvého stupňa môcť zaujať stanovisko, či sankcia v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutná v demokratickej spoločnosti v záujme ochrany práv žalobcu (čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý je v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy SR súčasťou právneho poriadku SR a má prednosť pred zákonom). Na záver odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvého stupňa Nález Ústavného súdu SR zo 4. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 326/09- 37. V ňom Ústavný súd SR veľmi podrobne a inštruktážne vysvetlil otázky stretu slobody prejavu médií s ochranou osobnostných práv fyzickej osoby. na str. 18 tohto nálezu ústavný súd konštatuje, že sloboda prejavu je základným pilierom demokratickej spoločnosti, v ktorej je každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové sudy. K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci a činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Tieto činnosti môžu byť verejne posudzované, pričom o ich kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú.“

9. Následne súd prvej inštancie bez vykonania akéhokoľvek relevantného dokazovania vo veci rozhodol rozsudkom z 20. 4. 2012 č. k. 145C 366/2002- 355, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.596,96 eur (500.000 Sk) z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Na odvolanie žalovanej odvolací súd uznesením z 30. 1. 2013 č. k. 6Co 421/2012- 453 uvedený rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto rozhodnutia odvolací súd okrem iného uviedol: „K veci samej treba uviesť, že výrok rozsudku súdu prvého stupňa z 5. 5. 2004 č. k. 15C 36/02- 113, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť poskytnúť žalobcovi morálnu satisfakciu vo forme ospravedlnenia, nadobudol právoplatnosť dňa 19. 8. 2008 (tento výrok uvedeného rozsudku odvolací súd rozsudkom z 27. mája 2008 č. k. 6 Co 139/06- 285 potvrdil a Najvyšší súd SR uznesením z 29. 6. 2010 sp. zn. 1 Cdo 15/2009 tento rozsudok odvolacieho súdu zrušil iba v časti, ktorou odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tak, že žalobu v tejto časti zamietol). Preto treba vychádzať z toho, že došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu. To však neznamená, že žalobcovi automaticky vznikol aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2, 3 Obč. zák. Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku zrozumiteľne nevysvetlil, na akom základe dospel k záveru, že morálna satisfakcia vo forme ospravedlnenia sa žalobcovi v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zák. sa nejaví postačujúcou. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že § 13 ods. 3 Obč. zák. zakotvuje pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch dve kritériá: 1/ závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity, rozsahu zverejnenia a ohlasu, ako aj svojho trvania, tým vyššia by mala byť i suma peňažného zadosťučinenia), 2/ okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo. Podľa súdnej praxe sa pritom musia zisťovať okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale i na strane samotnej postihnutej osoby na činnosti pôvodcu incidentu, ktorý vyústil do neoprávneného zásahu. Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nevysvetlil, ako sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch s týmito kritériami vysporiadal. Súd prvého stupňa tiež nevzal do úvahy judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach ochrany osobnosti. Ten vo viacerých rozhodnutiach zdôraznil, že sloboda prejavu je jedným z hlavných základov demokratickej spoločnosti a s obmedzeniami vyplývajúcimi z čl. 10 ods. 2 Dohovoru sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky, ktoré sú prijímané priaznivo, alebo pokladané za neškodné, alebo je k nim zaujímaný ľahostajný postoj, ale aj na také informácie alebo myšlienky, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú. Sloboda prejavu tak, ako je vymedzená v čl. 10 podlieha radu výnimiek, ktoré treba vykladať zúžene a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť presvedčivo dokázaná. Tieto princípy sú osobitne dôležité ak ide o tlač. I keď nesmie prekročiť hranice stanovené inter alia v záujme štátnej bezpečnosti alebo udržania autority súdu, prislúcha jej napriek tomu šíriť informácie a myšlienky a verejnosť má rovnaké právo ich obdržať. Ak by tomu bolo inak, potom by tlač nemohla hrať úlohu verejného strážcu. Adjektívum „nevyhnutné“ uvedené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru predpokladá existenciu naliehavej potreby.“ (Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z roku 1991, Handyside z roku 1976, Lingens proti Rakúsku z roku 1986, Oberschlick proti Rakúsku z roku 1991). V rozhodnutí vo veci Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z roku 1999 ESLP uviedol, že hoci tlač nesmie prestúpiť isté hranice najmä vo vzťahu k povesti a právam iných, je napriek tomu jej povinnosťou sprístupňovať informácie a myšlienky o všetkých otázkach verejného záujmu. Súd má ďalej na pamäti skutočnosť, že novinárska sloboda sa tiež vzťahuje na možnosť uchýliť sa k určitému stupňu nadsádzky či dokonca provokácie. Miera uváženia štátnych orgánov je obmedzená záujmom spoločnosti na tom, aby tlačí bolo

umožnené vykonávať jej životne dôležitú úlohu verejného strážneho psa pri sprístupňovaní informácií o závažných verejných otázkach. Poistka, ktorú článok 10 priznáva novinárom vo vzťahu ku spravodajstvu o otázkach verejného záujmu, je podmienená tým, že novinári konajú v dobrej viere s cieľom poskytnúť presné a dôveryhodné informácie v súlade s novinárskou etikou. Vo veci Hrico proti Slovensku z roku 2004 ESLP uviedol, že hoci tlač nesmie prestúpiť určité hranice najmä pokiaľ ide o ochranu práv a povesti iných a potrebu zabrániť zverejneniu tajných informácií, jej úlohou je sprístupniť spôsobom zlučiteľným s jej povinnosťami a zodpovednosťou informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých oblastí verejného záujmu. V neposlednom rade odvolací súd poukazuje na veľmi podrobný nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 326/09- 37, v ktorom ústavný súd vysvetlil otázky stretu práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. V zmysle judikatúry ESLP teda treba čl. 10 ods. 2 Dohovoru vykladať tak, že výkon práva na slobodu prejavu môže podliehať sankciám (medzi ktoré patrí aj uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák.) iba za predpokladu, že tu je preukázaná existencia naliehavej potreby takejto sankcie, výnimky z práva na slobodu prejavu treba vykladať reštriktívne, a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť preukázaná. ESLP vo svojej judikatúre tiež zdôrazňuje, že v každom prípade stretu práva na ochranu osobnosti s právom na slobodu prejavu treba skúmať, či články boli publikované v dobrej viere za účelom poskytnutia presných a spoľahlivých informácií v súlade s novinárskou etikou a či teda novinári postupovali v súlade s ich „povinnosťami a zodpovednosťou“, ktoré im vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru (viď rozsudok ESLP vo veci Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovenskej republike z roku 2011). Súd prvého stupňa sa z týchto hľadísk s vecou nezaoberal. Neskúmal teda, či v prejednávanej veci existuje naliehavá potreba sankcie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a či autor článku vzhľadom na všetky okolnosti mohol byť v dobrej viere, teda či postupoval v súlade s jeho povinnosťami a zodpovednosťou, ktoré mu vyplývajú z čl. 10 ods. 2 Dohovoru. Z tohto článku Dohovoru tiež vyplýva, že nie je možné pripustiť, aby novinár mohol formulovať svoje názory len pod podmienkou, že môže dokázať ich pravdivosť. Na druhej strane musí byť rešpektovaný princíp vyváženosti medzi ústavne zaručeným základným právom na slobodu prejavu na strane jednej a základným právom na ochranu osobnosti (viď nález Ústavného súdu SR z 4. 3. 2010 sp. zn. II. ÚS 326/09- 37).“

10. Súd prvej inštancie následne rozsudkom z 15. 5. 2015 č. k. 15C 36/2002- 469 žalobu zamietol. Odvolací súd na odvolanie žalobcu uznesením z 25. 4. 2014 č. k. 6 Co 47/2014- 616 uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia tohto rozsudku súdu prvej inštancie bola tá skutočnosť, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil. V odôvodnení tohto zrušujúceho uznesenia súd prvej inštancie okrem iného k veci samej uviedol: „Obmedzenie práva na slobodu prejavu v prípade jeho stretu s právom na ochranu osobnosti má vo všeobecnosti zákonný podklad v ust. § 11 a nasl. Obč. zák. a sleduje aj legitímny cieľ, ktorým je ochrana osobnosti. Rozhodujúcou otázkou pre posúdenie jeho akceptovateľnosti v konkrétnom prípade je preto otázka jeho primeranosti, teda či obmedzenie práva na slobodu prejavu zodpovedá zásade proporcionality. Na tento účel judikatúra ESLP i Ústavného súdu SR využíva test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“, resp. uverejnil informáciu (viď nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 492/2012 z 18. 4. 2013). Z judikatúry ESLP možno vyvodit' základné princípy a kritériá, z ktorých treba vychádzať pri riešení kolízie práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti. Ide najmä o tieto základné princípy a kritériá aplikované ESLP:

- kľúčová úloha médií, ktoré sú „strážnym psom“ demokracie a veľmi prísne posudzovanie každého zásahu do slobody prejavu médií (Castells v. Španielsko, rozsudok z 23. 4. 1992 č. XXXXX/XX, Blasdet Tromso a Stensaar v. Nórsko, rozsudok z 20. 5. 1999 č. XXXXX/XX),
- zvýšená ochrana šíreniu informácií a myšlienok o veciach verejného záujmu (Thorgeir Thorgerson v. Island, rozsudok z 25. 6. 1992 č. XXXXX/XX)
- väčšia miera kritiky osôb verejne známych a verejne činných (Lingens v. Rakúsko, Castells v. Španielsko, Thorgeir Thorgerson v. Island, Thoma v. Luxembursko, rozsudok z 29. 3. 2001 č. XXXXX/XX, Dalban v. Rumunsko, rozsudok z 28. 9. 1999 č. XXXXX/XX)
- rozlišovanie, či informácia je skutkovým tvrdením alebo hodnotiacim úsudkom a vysoká miera ochrany hodnotiacich úsudkov (Nilsen a Johnsen v. Nórsko, rozsudok z 25. 11. 1999 č. XXXXX/XX, Feldek v. Slovensko, rozsudok z 12. 7. 2001 č. XXXXX/XX)
- vychádzanie hodnotiacich úsudkov z určitého skutkového základu (De Haes a Gijssels v. Belgicko, rozsudok z 24. 2. 1997 č. XXXXX/XX, Feldek v. Slovensko)
- ochrana nielen obsahu prejavu, tvrdenia, či myšlienky, ale aj spôsobu, resp. formy, ktorými sú vyjadrované (Prager a Oberschlick v. Rakúsko, rozsudok z 26. 4. 1995 č. XXXXX/XX, Lingens v. Rakúsko, Handyside v. Spojené kráľovstvo)

- zvýšená ochrana tvrdení urobených v dobrej viere a právo médií na ospravedlniteľný omyl (Sunday Times v. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 26. 11. 1991 č. XXXXX/XX, Fressoz a Roire v. Francúzsko, rozsudok z 21. 1. 1999 č. XXXXX/XX, Goodwin v. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 27. 3. 1996 č. XXXXX/XX, Colombani v. Francúzsko, rozsudok z 25. 6. 2002 č. 51279/99, Flux v. Moldavsko, rozsudok z 3. 7. 2007 č. 31001/03, Zakharov v. Rusko, rozsudok z 5. 10. 2006 č. XXXXX/XX)

- predvídateľnosť a primeranosť sankcie za poškodenie dobrej povesti (Y. V. S. v. Francúzsko, rozsudok z 14. 6. 2007 č. XXXXX/XX, Steur v. Holandsko, rozsudok z 28. 10. 2003 č. XXXXX/XX, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 15. 2. 2005 č. 68416/01, Lepojič v. Srbsko, rozsudok z 6. 11. 2007 č. XXXXX/XX).

V prejednávanej veci žalobca tvrdí, že k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv došlo obsahom článku uverejneného v denníku Sme dňa 16. 3. 2002 s názvom „Ústretový krok KDH.“ V tomto článku je uvedené, že žalobca ako minister vnútra verejne priznal svoju spoluúčasť na trestnom čine únosu syna prezidenta republiky. Ide tu o skutkové tvrdenie. Toto skutkové tvrdenie má základ v televíznom vystúpení žalobcu ako ministra vnútra, v ktorom žalobca k jeho telefonickému rozhovoru s vtedajším riaditeľom SIS W. B. doslova uviedol: „Zodpovedne vyhlasujem, že som si nikdy žiadny rozhovor s riaditeľom SIS nenahrával. Urobil tak zrejme niekto iný. Pýtam sa, ak sú schopní tajne nahrávať ministra vnútra, a zverejniť prísne súkromný rozhovor, ktorý z našich občanov má istotu, že zajtra alebo pozajtra to isté neurobia práve jemu?“ Z toho je zrejmé, že v uvedenom vystúpení v televízii žalobca fakticky priznal autenticitu svojho telefonického rozhovoru s riaditeľom SIS W. B., v ktorom sa s W. B. dohovárať na marení vyšetrovania únosu syna prezidenta republiky do zahraničia. Navyiac, autenticitu uvedeného televízneho vystúpenia potvrdil aj sám žalobca v prejednávanej veci.

V súvislosti s otázkou „O kom bola uverejnená informácia“ odvolací súd poukazuje na to, že žalobca bol ako minister vnútra osobou verejne politicky známou. Bol preto osobou verejného záujmu a preto je dôvodné poskytnúť žalovanej vyšší stupeň ochrany jej práva na slobodu prejavu voči právu žalobcu na ochranu osobnosti.

Pokiaľ ide o otázku „Čo bolo kritizované“, odvolací súd je toho názoru, že uverejnené informácie o žalobcovi boli otázkou verejného záujmu vyplývajúceho zo záujmu verejnosti na zistení, či a kým došlo k únosu syna prezidenta republiky. V prípade žalobcu boli uverejnené informácie predmetom verejného záujmu o to viac, že išlo o ministra vnútra, ktorý z titulu tejto funkcie riadil rezort zodpovedný za odhaľovanie trestnej činnosti.

Keďže žalovaná je vydavateľkou denníka Sme, v ktorom bol predmetný článok uverejnený, vzťahuje sa na ňu zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám.

Informácia „Napokon, verejne (v médiách) svoju spoluúčasť na spomínaných trestných činoch priznali aj I. D., aj obaja bývalí ministri vnútra Y. a T.“ je podľa názoru odvolacieho súdu skutkovým tvrdením. Toto skutkové tvrdenie sa týka účasti žalobcu ako ministra vnútra na únose syna prezidenta republiky do zahraničia. Toto tvrdenie bolo založené práve na vyššie spomenutom televíznom vystúpení žalobcu, v ktorom v podstate priznal, že s riaditeľom SIS sa telefonicky dohovárať na marení vyšetrovania únosu syna prezidenta republiky. Z toho je podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé, že toto skutkové tvrdenie malo svoj skutkový základ. Ak sa totiž žalobca ako minister vnútra dohovárať s riaditeľom SIS na tom, že vymenia nepohodlného vyšetrovateľa PZ, ktorý vyšetroval únos syna prezidenta republiky, logickým myšlienkovým postupom možno dôjsť k záveru, že žalobca nemal záujem na vyšetrovaní únosu syna prezidenta republiky a teda - aj keď tento únos zrejme sám neorganizoval - minimálne o ňom vedel, resp. bol s ním uzrozumený. Nie je preto podľa názoru odvolacieho súdu možné pričítať na ťarchu žalovanej, že v predmetnom článku uviedla, že žalobca mal na únose, ktorý je trestným činom, spoluúčasť, a to bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca v súvislosti s týmto únosom nebol trestne stíhaný.

Všetky tieto skutočnosti nasvedčujúce tomu, že žalobe nebude môcť byť vyhovené, bude súd prvého stupňa musieť vziať v ďalšom konaní do úvahy.“

11. Súd prvej inštancie následne v úplnom rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu rozsudkom zo 17. 10. 2014 č. k. 15C 36/2002- 632 žalobe vyhovel a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 16.596,96 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Na odvolanie žalovanej odvolací súd uznesením z 23. 3. 2017 č. k. 6Co/537/2015- 746 uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto uznesenia odvolací súd poukázal na zmatečnosť a nezrozumiteľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ ide o vec samu, odvolací súd citoval odôvodnenie zrušujúceho uznesenia z 25. 4. 2014 č. k. 6Co/47/2014- 616 (viď predchádzajúci odsek). Napokon súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom z 13. 10. 2017 č. k. 15C/61/2017- 782 žalobu zamietol.

12. Z tohto prehľadu predovšetkým vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol celkovo 5 krát. Odvolací petít žalobcu je preto v rozpore s ust. § 390 C.s.p. Inými slovami, odvolací súd nemohol

napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ako to navrhol v odvolaní žalobca. Odvolací súd považuje za nepochybné, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Odseky 36. až 69. odôvodnenia napadnutého rozsudku nemožno vyhodnotiť inak, ako celkom zjavne zmätočné, nesprávne a do odôvodnenia súdneho rozhodnutia nepatriace úvahy súdu prvej inštancie. Predovšetkým sa tu nejedná o žiadne „naoktrojovanie“, alebo „nanútenie“ zo strany odvolacieho súdu ako má súd prvej inštancie vo veci rozhodnúť. Súd prvej inštancie si neuvedomil, že z ust. § 391 ods. 2 C.s.p. vyplýva nielen viazanosť súdu prvej inštancie právnym názorom odvolacieho súdu, ale aj priamo povinnosť odvolacieho súdu vyjadriť svoj právny názor v zrušujúcom uznesení.

13. Uvedené nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku však nespôsobujú nesprávnosť jeho výroku. Totiž z odôvodnenia napadnutého rozsudku možno vyvodiť, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreným v odôvodnení jeho zrušujúceho uznesenia z 23. 3. 2017 č. k. 6Co/537/2015- 746 (v ods. 30. na str. 43, 44 odôvodnenia napadnutého rozsudku súd prvej inštancie citoval práve odôvodnenie uvedeného zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu).

14. K veci samej treba uviesť, že odvolací súd nevidí dôvod, pre ktorý by sa mal odchyliť od právneho názoru, ktorý prezentoval v predchádzajúcich zrušujúcich uzneseniach (viď ods. 8., 9., 10.). V konaní síce nebolo preukázané, že by sa žalobca podieľal na zavlečení C.. T. C.. do cudziny, ale bolo celkom jednoznačne preukázané, že sa s riaditeľom SIS telefonicky dohovárať na marení vyšetrovania tohto trestného činu a teda i keď únos C.. T. C.. sám neorganizoval, minimálne o ňom vedel a bol s ním uzrozmeneý. Ak by sa za tohto stavu žalobcovi priznala náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2, 3 Obč. zák., žalobca by dokonca finančne profitoval na marení vyšetrovania únosu C.. T. C.. do cudziny. Vyššie citovaná judikatúra ESLP kladie dôraz na zvýšenú ochranu šírenia informácií a myšlienok o veciach verejného záujmu. Je nepochybné, že vyšetrovanie únosu C.. T. do cudziny za účasti štátnych orgánov, resp. marenie tohto vyšetrovania je vecou verejného záujmu. Z judikatúry ESLP vyplýva tiež zásada, že verejne činné osoby musia zniesť vyššie mieru kritiky. Žalobca ako minister vnútra nepochybne bol verejne činnou osobou. Jedným zo základných princípov aplikovaných judikatúrou ESLP je princíp kľúčovej úlohy médií, ktoré sú strážnym psom demokracie a veľmi prísne posudzovanie každého zásahu do slobody prejavu médií. Výnimky z práva na slobodu prejavu treba vykladať reštriktívne a nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť preukázaná. V zmysle judikatúry ESLP treba čl. 10 ods. 2 Dohovoru vykladať tak, že výkon práva na slobodu prejavu môže podliehať sankciám (medzi ktoré patrí i uloženie povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) iba za predpokladu, že je preukázaná existencia naliehavej potreby takejto sankcie. V prejednávanej veci je odvolací súd presvedčený o tom, že vzhľadom na všetky vyššie popísané okolnosti prípadu v konaní nebola preukázaná existencia naliehavej potreby uložiť žalovanému sankciu vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ ide o dôkaznú situáciu podstatný význam v prejednávanej veci má obsah telefonického rozhovoru žalobcu s vtedajším riaditeľom SIS W.. B., v ktorom sa žalobca ako minister vnútra dohovárať s W.. B. na marení vyšetrovania zavlečenia C.. T. C.. do cudziny. V konaní bol vykonaný dôkaz oboznámením prepisu tohto telefonického rozhovoru. Žalobca jeho autenticitu nepoprel.

15. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p. a úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§262 ods. 2 v spojení s § 396 ods. 1 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

c/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

d/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

e/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /dovolacie dôvody/ a čoho sa dovolateľ domáha /dovolací návrh/ (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).